

Uppsala kommuns funktionsrättsråd  
**Minnesanteckningar**

## Minnesanteckningar Uppsala kommuns funktionsrättsråd

**Datum:** 4 oktober 2024

**Tid:** 9.00-12.00

**Lokal:** Stadshuset Kommunstyrelsesalen samt digitalt via Microsoft Teams

### Närvarande

#### Ledamöter

Eva Christiernin (KS), ordförande

Fredrik Larsson (Funktionsrätt Uppsala kommun), vice ordförande

Astrid Mäkitalo (Hjärt-Lung Uppsala Län)

Nina Mohss (HRF Uppsala Knivsta)

Sofie Sander (Autism Uppsala län)

Kerstin Angeldahl (Stroke länsföreningen Uppsala), *deltar digitalt*

Marielle Sandstedt (Reumatikerdistriktet Uppsala län) *deltar digitalt*

Catarina Bernet (FUB Uppsala Knivsta)

Måns Högström (Attention Uppsala)

Gunilla Ekholm (OCD-föreningen i Uppsala län)

Hans Richter (Neuro Uppsala Knivsta)

Jeanette Billås (OSN)

Jonas Petersson (KS)

Jennie Claesson (UBN), *deltar digitalt, punkt 1-4*

Torkel Kjösnes (IFN), *deltar digitalt*

Cecilia Forss (ÄLN)

Sofia Andersson (SCN)

## Övriga deltagare

Nina Klinge-Nygård utvecklingsledare, Ida Bylund Lindman hållbarhetschef och Malin Adner nämndsekreterare, kommunledningskontoret Uppsala kommun.

Jeanette Nordin brukarombud, och Lenita Granlund förvaltningsdirektör, vård- och omsorgsförvaltningen Uppsala kommun, deltar *digitalt, punkt 1–4*

Michael Jestin, ombudsman, Funktionsrätt Uppsala kommun.

## Föredragningslista

### 1. Mötet öppnas

Ordförande Eva Christiernin (S) öppnar mötet

### 2. Val av justeringsperson samt datum för justering

Uppsala kommuns funktionsrättsråd beslutar

- **att** utse Hans Richter till att tillsammans med ordföranden justera dagens minnesanteckningar

### 3. Fastställande av föredragningslista

Uppsala kommuns funktionsrättsråd beslutar

- **att** fastställa den utsända föredragningslistan

### 4. Tema: Uppsalas funktionsrättsrörelse – då, nu och sen?

- 4.1 Uppsalas funktionsrättsrörelse – då, nu och sen?  
Presentation av Funktionsrätt Uppsala kommun

Fredrik Larsson från Funktionsrätt Uppsala kommun redogör för rörelsens utveckling och förändringar.

- **Syftet med organisationerna**

Organisationer som arbetar inom funktionsrätt har flera syften. De strävar efter att påverka samhället och politiken för att förbättra livsvillkoren för personer med funktionsnedsättningar. De fungerar också som ett forum där medlemmar kan träffa andra i samma situation, dela erfarenheter och få stöd. Dessutom bevakar de forskning och utvecklingen inom relevanta områden för att säkerställa att deras medlemmar får tillgång till den senaste kunskapen och de bästa möjligheterna till stöd och hjälp.

Det finns olika typer av dessa organisationer. **Av-organisationer** representerar personer som själv har den funktionsnedsättningen organisationen företräder. Medan **för-organisationer** består av anhöriga till personer med funktionsnedsättningen. Det finns även **blandade organisationer** där medlemmarna både kan ha funktionsnedsättningen själva eller vara anhöriga till någon som har den.

- **Organisationernas nivåindelning**

Organisationerna är ofta indelade i olika nivåer, riks-, regional- och lokalorganisationer. Denna indelning påverkas av flera faktorer, såsom politiken, antal medlemmar och organisationens ekonomi. Organisationer på lägre samhällsnivå som lokala eller regionala föreningar är ofta underställda större organisationer på nationell nivå. Denna struktur kan påverka viktiga aspekter som stadgar, avtal, ekonomiska medel och ansvarsfördelning. Större organisationer på högre nivåer har ofta mer inflytande och kan sätta ramarna för hur de mindre, underställda enheterna ska arbeta.

- **Samverkansorgan och dess funktion**

Ett samverkansorgan är en formell struktur där olika organisationer kan samlas för att samarbeta och diskutera gemensamma frågor eller mål. Syftet med organisationen är att:

- Gemensamt driva samhället i önskvärd riktning
- Gemensam studieverksamhet och fortbildning
- Dela resurser och teckna förmånligare avtal
- Kunna erbjuda juridisk hjälp och nå konsulter
- Göra bidragshanteringen mer intern, minska behov av detaljkunskap hos extern bidragsgivare

- **Intressepolitiskt klimat**

Intressepolitiska klimatet har blivit hårdare och det är svårare att få sin röst hörd. Här är några utmaningar som rörelsen står inför:

- Svårigheter att nå ut till skolor och arbetsplatser
- Svårigheter att få utrymme i media
- Få politiker tycker att frågorna är viktiga
- Antidiskrimineringslagar och tillgänglighetsdirektiv fortsatt oprövade i domstol, och relativt oanvända
- Tvärsektoriell styrning, där hållbarhetsbegreppet inte inkluderar alla mål från agenda 2030
- Konkurrens från icke-traditionella nätverk med mer aktivism inom enskilda frågor.

Michael Jestin, ombudsman, Funktionsrätt Uppsala kommun berätta om organisationen och den enskilda individens utmaningar.

**Funktionsrättsrörelsen står på tre ben:**

- Intressepolitik
  - Strukturerad intressepolitik: Formella forum som funktionsrättsrådet och LSS-rådet. Det innefattar även detaljplaner och remissförfarande
  - Ostrukturerad intressepolitik: Informella forum som samverkansgrupper och olika projekt.
- Kunskapsspridning
  - Syftar till att dela och överföra information både genom formella och informella kanaler som hemsidor, sociala medier, traditionella medier och nyhetsbrev.
- Socialt sammanhang
  - Syftar till att skapa relationer, miljöer och nätverk för individen som temakvällar, föreningsaktiviteter och funktionsrättshuset.

## Myndighetsutövning och rätten till stöd

Myndighetsutövning kan till exempel handla om rätten till olika stöd. För att säkerställa att myndigheter följer fastställda rutiner och gällande lagar. Detta är viktigt för att garantera rättssäkerhet.

För att förbättra kommunikationen och informationen till brukare kan myndigheter arbeta med att förtydliga den information som finns på deras hemsidor och i de intyg som ges. Det är också viktigt att handläggare använder klarspråk så att alla kan förstå vad som gäller, varför ett beslut har fattats och vad som händer härnäst. Tydlig information gör att den som söker till exempel stöd känner sig tryggare och har bättre förståelse för hur processen fungerar.

## Civilsamhället förändras

Föreningslivet där människor tidigare samlades för att arbeta med olika frågor börjar försvinna. En stor anledning är att finansieringen numera ofta går till projekt i stället för fasta verksamheter. Det gör att föreningar och organisationer måste anpassa sig till kortsiktiga projekt och specifika frågor, vilket gör det svårare att kontinuerligt arbeta med bredare samhällsproblem.

*Fika med gruppsamtal kring frågor från presentationen*

### 4.2 Panelsamtal

Fredrik Larsson (Funktionsrätt Uppsala kommun), Astrid Mäkitalo (Hjärt-Lung Uppsala Län), Sofie Sander (Autism Uppsala län) och Catarina Bernet (FUB Uppsala Knivsta) deltar i panelsamtalet.

#### **Funktionsrätts historiska milstolpar:**

På 1960-talet bildas Handikappförbundens Centralkommitté (HCK). Med HCK ökade samverkan och ett mer intressepolitiskt arbete tog form. På 1970-talet antogs handlingsprogrammet Ett samhälle för alla. 1993 antog FN:s generalförsamling riktlinjer för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får vara delaktiga och behandlas lika.

#### **Engagemang:**

Civilsamhället och många organisationer har i allt större utsträckning börjat arbeta i projektform i stället för att ha långsiktiga arbetsformer om tidigare. Detta innebär att verksamheterna ofta bygger på kortvariga projekt med specifika mål och tidsbegränsade uppdrag. För att kunna genomföra dessa projekt krävs det att många ideella krafter ställer upp och lägger ner mycket tid och engagemang, vilket kan vara en utmaning. Samtidigt är organisationerna ofta beroende av externa finansiärer och bidrag för att kunna driva sina projekt, vilket gör deras arbete osäkert och beroende av tillfällig finansiering.

Projektformen innebär att arbetet ofta blir aktivitetsbaserat och fokuserat på att uppnå kortsiktiga mål, vilket kan vara bra för vissa insatser. Men det skapar också problem, eftersom många av de behov som civilsamhället försöker möta är konstanta och inte kan lösas genom enstaka projekt. Behovet av stöd, hjälp och insatser finns hela tiden, och att arbeta i projekt kan därför leda till brist på kontinuitet och långsiktighet. För att lösa dessa utmaningar krävs en bättre balans mellan projektbaserat arbete och mer långsiktig, stabil finansiering och organisation.

**Myndighetsutövning:**

Myndighetsutövning har genomgått stora förändringar och blivit mer formell. Tidigare arbetade individer och föreningar ofta direkt med frågor som berörde personer, där arbetet var mer personligt och flexibelt. Numera har det blivit mer formaliserat med större fokus på struktur som funktionsrätt och formaliserade samrådsprocesser. Denna utveckling passar inte alla och kan upplevas som stelare och mer svårhanterlig för dem som tidigare arbetat mer direkt med enskilda individer.

En tydlig förändring är att det har blivit svårare att kommunicera kring dessa frågor. Det allmänna samtalet har blivit mer komplext och tekniskt, vilket innebär att exempelvis brukarombud ofta fungerar som översättare, som bryter ner formella och juridiska språkbruk så att det blir förståeligt för de personer de företräder.

Med den ökade formaliserade rollen följer också ett större ansvar för organisationer och deras representanter. De förväntas vara en stark och tydlig röst för sina medlemmar, men det kräver även att de breddar sin förståelse för vilka de representerar. Det handlar inte bara om att företräda de närmast berörda. Utan också om att ha ett bredare perspektiv och inkludera fler aspekter och erfarenheter för hela medlemsgruppen.

I detta förändrade landskap har även rollen som brukarexpert utvecklats. Det ställs högre krav på att dessa experter inte bara representerar sina egna erfarenheter, utan att de kan lyfta blicken och ta hänsyn till flera olika perspektiv och behov.

**5. Rapport från brukarombud**

Jeanette Nordin presenterar rapport från institutet för mänskliga rättigheter, se länk [Allt ifrågasätts – – Institutet för mänskliga rättigheter \(mrinstitutet.se\)](http://mrinstitutet.se)  
Presentationsbilder återfinns i bilaga 2.

**6. Rapport från Funktionsrätt Uppsala kommun**

Ingen rapport från Funktionsrätt Uppsala kommun

**7. Rapport från kommunstyrelse och nämnder****Äldrenämnden**

Fortsatt arbete med de allvarliga händelserna inom hemtjänsten. 26 september tog kommunstyrelsen och äldrenämnden beslut om en rad åtgärder för att stärka både tryggheten och kvaliteten i verksamheten.

**Kommunstyrelsen**

Arbetet med Mål och budgetprocessen fortsätter, där bland annat Idrottspolitiskt program och handlingsplan finns med. Trafiksäkerhet vid skolor och förskolor är under utredning. Arbete med att öka tryggheten och säkerheten i omsorgen.

**Socialnämnden**

Stödcentrumet under Uppsala ungdomsjour inför samtalsstöd. Kuratorer erbjuder samtalsstöd på Uppsalas två ungdomsmottagningar, City och Gottsunda.

### **Omsorgsnämnden**

Under hösten har Supportgruppen startat, verksamheten är en öppen insats som riktar sig till de över 18 år med psykisk ohälsa och som behöver stöd i vardagen. Supportgruppen består av två olika team, Supportteamet och NPF-teamet.

Region Uppsala tar över färdtjänst från Uppsala kommun, avtalet träder i kraft i november 2025.

### **Utbildningsnämnden**

Från och med hösten 2025 inleds ett nytt samarbete mellan Uppsala kommun och närliggande kommuner. Det innebär en breddning av gymnasieutbudet på sikt. Uppsala kommun samarbetar nu med Heby, Knivsta, Tierp och Östhammar för att bättre matcha utbildningarna med arbetsmarknadens behov.

### **Idrott- och fritidsnämnden**

Fritidskortet, en reform från regeringen för att främja barns och ungas deltagande i fritidsaktiviteter har varit ute på remiss.

Ett resultat av det låga barnafödandet, är att det byggs färre idrottshallar de närmsta åren.

## **8. Övriga frågor**

Inga övriga frågor tas upp

## **9. Kommande sammanträden**

- 3 december 2024, Internationella funktionsrättsdagen bjuder Funktionsrättsrådet till en dag i Stadshusets atrium.

Kommande sammanträden under 2024

- Fredag den 6 december, kl. 9-12